

ESPAIS VERDS. JULIOL DE 2023

PARCS I JARDINS

OM

Galeruca (*Xanthogaleruca luteola*)

La galeruca de l'om és un coleòpter que tant en la seva fase larvària com adulta s'alimenta de les fulles de l'om, sense arribar a matar l'arbre (els oms es recuperen). És freqüent que alguns anys tinguin esclats poblacionals.

Ara bé, si els atacs són consecutius durant uns quants anys, l'arbre pot quedar debilitat i exposat a l'atac d'altres organismes.

Control biològic: de manera natural, es troben diferents depredadors (dermàpters, coleòpters i hemípters) i paràsits (himenòpters) de larves, pupes i ous.

Tractaments fitosanitaris: en el cas que s'hagi de reduir la plaga, es pot aplicar un primer tractament durant la primavera, quan els adults hivernants van cap a la copa de l'arbre, i un segon tractament entre mitjans de juny i juliol, en el moment que neixen les larves. En el cas d'aplicar un tractament insecticida, cal utilitzar preferentment insecticides que respectin la fauna auxiliar.

Adult de galeruca

PALMERES

Eruga barrinadora (*Paysandisia archon*)

El major nombre de palmeres afectades pertany a l'espècie *Trachycarpus fortunei*, però s'ha detectat sobre algun exemplar de *Phoenix dactylifera*, *Phoenix canariensis* i *Chamaerops humilis*.

Mesures de prevenció i lluita

En zones no afectades, cal mantenir la vigilància sobre la possible presència.

- ✓ En el cas de palmeres molt afectades, irrecuperables, es recomana tallar-les i destruir-les mitjançant trituració.
- ✓ En les zones afectades, es recomana aplicar tractaments preventius amb els productes adients.

Morrut de les palmeres (*Rhynchophorus ferrugineus*)

A la zona mediterrània, afecta principalment la palmera canària (*Phoenix canariensis*) i també la palmera datilera (*Phoenix dactylifera*).

Mesures de prevenció i lluita

- ✓ Poda: els treballs de poda, es recomana efectuar-los només a l'hivern.
- ✓ Les palmeres afectades per la plaga i mortes i les que es consideri que no es poden salvar, i també les restes afectades procedents de sanejaments, es recomana destruir-les i dur-les als punts establerts per gestionar-les adequadament.
- ✓ Es recomana aplicar tractaments amb productes fitosanitaris segons que es tracti de palmeres afectades o que en siguin properes.

PLÀTAN

Tigre (*Corythuca ciliata*)

L'aparell bucal picador-xuclador d'aquest insecte provoca la decoloració de les fulles a causa del buidatge del contingut de les cèl·lules epidèrmiques foliars.

Si l'atac és fort, disminueix l'activitat fotosintètica de l'arbre i pot produir una defoliació prematura dels arbres.

Mesures de prevenció i lluita

Els mesos més convenients per aplicar un tractament són des del mes de juny fins a l'agost, des del moment en què n'apareixen les primeres colònies.

Tenint en compte que les plantes hoste d'aquesta malaltia se situen en llocs urbans, es pot utilitzar sabó potàssic.

Control biològic: l'aplicació d'un tractament amb nematodes a l'escorça del tronc, juntament amb l'amollada de depredadors com els antocòrids i crisopes, redueixen l'efecte de la plaga. No obstant això, si les poblacions són altes, en molts casos caldrà aplicar tractaments fitosanitaris complementaris.

CAMÈLIA, VIBURNUM I RHODODENDRON

Phytophthora ramorum

Es tracta d'una plaga de quarantena que obliga les plantes, principalment de *Camelia*, *Viburnum* i *Rhododendron*, a anar acompanyades per a la seva circulació amb passaport fitosanitari CE. La importància d'aquest fong és que algunes de les seves soques poden afectar els *Quercus*.

ROSÀCIES ORNAMENTALS

Foc bacterià (*Erwinia amylovora*)

Les plantes d'*Amelanchier*, *Chaenomeles*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cydonia*, *Eryobotrya*, *Malus*, *Mespilus*, *Photinia davidiana*, *Pyracantha*, *Pyrus* i *Sorbus* destinades a noves plantacions han d'anar emparades pel [passaport fitosanitari CE](#).

Recordem que és prohibida la plantació d'aquestes plantes en voreres, mitjanes i altres zones enjardinades de carreteres, autovies i autopistes de tot Catalunya.

Si en trobeu símptomes sospitosos, aviseu ràpidament el Servei de Sanitat Vegetal.

ORNAMENTALS

Metcalfa pruïnosa

És un homòpter originari d'Amèrica del Nord. És molt polípag, afecta cultius herbacis i ornamentals, però també pot afectar els fruiters i la vinya; aquest insecte s'alimenta succionant la saba de la planta, i la melassa que diposita afavoreix la producció de fongs, com la negreta, cosa que dona a la planta un aspecte poc estètic. A Catalunya, es va detectar per primera vegada l'any 1998 en jardins públics i privats a la comarca del Tarragonès i, posteriorment, en comarques del litoral. De moment, no ha causat danys rellevants, però es tracta d'una plaga potencialment important i cal estar-ne atents als possibles brots.

Bernat marbrejat (*Halyomorpha halys*)

Halyomorpha halys és una espècie exòtica procedent de l'Àsia. Aquest insecte es va detectar per primera vegada a Europa l'any 2007, concretament a Suïssa, i es va estenent per tot el continent de mica en mica. A Catalunya, es va trobar a Girona l'any 2016.

Durant els mesos d'estiu es troben a les plantes hoste, on s'alimenten i continuen el seu desenvolupament.

Adult d'*H. Halys*

Mesures de prevenció i lluita

Si detecteu l'insecte en els arbres del vostre carrer, podeu informar-ne el vostre ajuntament.

Si detecteu l'insecte en un conreu, cal avisar el Servei de Sanitat Vegetal ssv.dar@gencat.cat o la vostra unitat territorial (vegeu contacte al final del document).

Podeu col·laborar amb la ciència ciutadana pujant una fotografia de l'insecte que heu trobat a l'aplicació web [Natusfera](#). La ciència ciutadana permet millorar el coneixement sobre la distribució de l'insecte en el territori.

***Xylella fastidiosa* (plaga de quarantena)**

La *Xylella fastidiosa* és un bacteri considerat plaga de quarantena i prioritària per la UE, que pot afectar greument els nostres cultius i plantes ornamentals. Fins al moment, no s'ha detectat a Catalunya però sí a França, Itàlia i Portugal i en diverses zones de l'Estat espanyol (illes Balears i Alacant).

Aquesta plaga està regulada pel Reglament d'execució (UE) 2020/1201 sobre mesures per evitar la introducció i propagació de *Xylella fastidiosa* dins de la UE.

Xylella fastidiosa provoca els danys en colonitzar el xilema de la planta hoste. La seva multiplicació en l'interior dels vasos pot dur a l'obstrucció del flux de la saba bruta, principalment aigua i sals minerals. Els símptomes varien d'unes plantes hoste a d'altres. En alguns casos, es corresponen amb els símptomes típics d'estrès hídric: pansiment o decaïment generalitzat i, en casos més greus, l'assecament de fulles i de branques, i finalment la mort de tota la planta. Entre les plantes ornamentals més afectades, destaquen la *Polygala myrtifolia*, el baladre (*Nerium oleander*) i la *Lavanda* sp.

Atès l'alt risc que comporta la introducció d'aquesta plaga a Catalunya, i a fi d'evitar al màxim la seva introducció, es recomana no plantar *Polygala myrtifolia* en els espais verds.

Planta de polígala

Qualsevol sospita sobre la presència d'aquest bacteri s'ha de comunicar al Servei de Sanitat Vegetal: ssv.dar@gencat.cat

Per a més informació sobre la malaltia, podeu consultar l'enllaç següent:

http://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/agricultura/dar_sanitat_vegetal_nou/dar_plagues_males_herbes/dar_plagues/bacteris/xylella-fastidiosa

BOIX

[Eruga del boix \(*Cydalima perspectalis*, Walker, 1859\)](#)

La papallona del boix es va detectar per primera vegada a Catalunya l'any 2014 a la població de Besalú.

L'eruga d'aquest insecte s'alimenta de les fulles de boix durant el seu desenvolupament i provoca una defoliació extrema que danya la planta. Si aquestes defoliacions són contínues, acaben debilitant la planta fins a provocar-li la mort.

Durant l'any 2022, en els punts de seguiment de la xarxa de monitoratge on la papallona porta més anys establerta, s'ha observat un descens en el valor de les captures. D'altra banda, a la comarca del Solsonès, l'afectació per la plaga ha avançat, i a la Terra Alta s'hi van trobar les primeres afectacions.

Adult de *Cydalima perspectalis*

Trampa de monitoratge

Mesures culturals: observar les fulles de boix i mirar si hi ha larves de la papallona alimentant-se'n.

Es recomana instal·lar un esquer amb la feromona de la papallona per conèixer si hi ha presència de la plaga i en quin moment hi haurà el vol.

En el cas que es detectin larves a les fulles del boix, es pot ruixar amb aigua emprant una mànega amb la intenció de fer caure les erugues i ofegar-les.

Tractaments fitosanitaris:

Si es vol fer un tractament fitosanitari, el moment més adient per tractar la plaga és durant els primers estadis larvaris, quan la sensibilitat als tractaments fitosanitaris és més alta. Cal evitar els productes fitosanitaris d'ampli espectre que puguin afectar la fauna auxiliar existent, sobretot en els boixos silvestres.

ÀMBIT FORESTAL

PI

[Processionària del pi \(*Thaumetopoea pityocampa*\)](#)

L'època de vol de les papallones va des de mitjan juny (a les zones fredes i altituds superiors a 700 m) fins al setembre (a les zones càlides a nivell del mar).

Atès l'elevat grau d'incidència d'aquesta plaga el passat hivern, cal esperar-ne afectacions altes a la pròxima tardor/hivern, per la qual cosa s'hauran de preveure actuacions de control a la tardor.

Les trampes de captura amb feromona sexual es poden col·locar i mantenir durant tot el període de vol de les papallones, però la seva eficàcia com a sistema de control només és acceptable en superfícies petites i aïllades i en zones amb nivell de plaga baix. La recomanació en aquest cas és posar una trampa cada 50 m intentant formar una xarxa.

D'altra banda, cal tenir present que un atac molt greu de processionària debilita molt els arbres i fa que els enemics oportunistes, com ara fongs i altres insectes perforadors, s'hi instal·lin i n'augmentin el deteriorament, la qual cosa pot arribar, fins i tot, a produir la mort dels arbres.

[Nematode de la fusta del pi \(*Bursaphelenchus xylophilus*\)](#)

És un nematode que provoca la mort dels pins. Està associat amb diferents espècies de *Monochamus* (insectes coleòpters que actuen com a vectors del nematode). Les espècies més susceptibles són el pi pinastre o marítim (*P. pinaster*), el pi roig (*P. sylvestris*) i la pinassa (*P. nigra*).

Portugal continental i Madeira estan afectats per aquest nematode i han estat considerats zona demarcada respecte d'aquest organisme nociu de quarantena. Per aquest motiu, tots els pins, fustes i material d'embalatge de fusta procedents d'aquell país han d'estar acompanyats de passaport fitosanitari (PF), i les fustes han d'haver estat tractades adientment per termoteràpia i marcades amb el símbol de la NIMF 15. A Espanya, també se n'han detectat focus a Extremadura, Galícia i Castella i Lleó.

Mesures culturals: els serveis de Sanitat Vegetal i el de Gestió Forestal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural han establert mecanismes per garantir que aquesta malaltia no s'introdueixi a Catalunya. Per aquesta raó, es duen a terme:

- Prospeccions a les masses forestals susceptibles
- Inspeccions a les serradores i indústries de la fusta
- Control de les importacions i el transport de fusta i dels embalatges de fusta

Qualsevol indicatiu o sospita de la presència de la malaltia s'ha de notificar al DACC, Servei de Sanitat Vegetal (ssv.dar@gencat.cat) o Servei de Gestió Forestal (sanitatforestal.daam@gencat.cat) per procedir a la seva confirmació i, si escau, aplicar-hi mesures d'erradicació.

Perforadors dels pins (*Ips acuminatus*, *Tomicus minor*, *Tomicus destruens*)

Durant tot aquest mes, s'ha de tenir molta cura a l'hora de deixar fusta al bosc, ja que la presència de fusta verda pot fer augmentar perillosament les poblacions de diversos perforadors dels pins (*Ips sexdentatus*, *Ips acuminatus*, *Tomicus minor*, *Tomicus destruens*). Per tant, és molt important enretirar la fusta del bosc al més aviat possible. Poden afectar qualsevol espècie de pi.

En aquesta època, es fan servir trampes de feromones per al control d'aquests insectes en les zones en què els depredadors naturals no són capaços de mantenir l'equilibri.

ALZINA SURERA

Escaldat (*Botryosphaeria corticola anam.*, *Diplodia corticola*)

L'escaldat del suro és una malaltia que provoca necrosi als teixits regeneradors del suro i origina la formació de xancre a l'escorça després de la pela, en ocasions amb exsudacions de color marró fosc. Les àrees necrosades són incapaces de regenerar el suro i, a més, poden actuar com a punt d'entrada d'altres patògens que poden acabar provocant la mort dels arbres.

Aquesta malaltia s'atribueix a l'acció del fong *Diplodia corticola*. Els arbres afectats per l'escaldat del suro pateixen decoloració i esgrogueïment de les fulles.

A banda de produir l'asseccada de branques i, en ocasions, la mort dels arbres, l'escaldat afecta molt greument la producció de suro de qualitat i afavoreix l'entrada de fongs de podridura de la fusta que, a llarg termini, ocasionen la pèrdua de l'arbre.

La humitat ambiental després de la pela sembla ser un factor clau en la infecció dels suros, i determinats insectes perforadors poden transportar espores del fong.

Tot i que encara no s'ha trobat un tractament alternatiu, els estudis realitzats aquests cinc darrers anys permeten conèixer millor aquesta malaltia. Entre les principals conclusions cal destacar les següents:

- El fong té una gran variabilitat genètica i també de virulència i hi ha indicis que pugui ser endòfit (sempre present dins dels arbres i esdevé patògen només en determinades circumstàncies).
- Les humitats relatives elevades fins a un mes després de la pela estan relacionades amb l'aparició i propagació de la malaltia, tot i que no està clar que l'esperulació a l'estiu sigui el principal factor de propagació de la malaltia.
- S'han detectat espores del fong en l'insecte perforador *Platypus cylindrus*. El nombre d'insectes en vol es troba relacionat amb la temperatura i la humitat de l'aire.
- Tot i que s'han fet assaigs amb molts productes (fitosanitaris químics, biològics, possibles antagonistes, fitohormones...) tant a laboratori, com a planter i a bosc, encara no s'ha identificat cap producte que sigui efectiu.

El DACC, en col·laboració amb el CTFC i la UdL, estan treballant per conèixer millor la malaltia, trobar eines específiques i millorar la gestió per disminuir els riscos que comporta aquesta malaltia.

ALZINA

Caparreta de l'alzina (*Kermococcus vermilio*)

En aquests moments, cal observar les alzines, especialment les que han patit atacs en anys anteriors, per comprovar si n'estan afectades. Entre finals de juliol i finals d'agost, té lloc l'eclosió de les larves i, en els llocs on s'observin atacs, és el moment d'aplicar un primer tractament contra aquesta plaga amb productes adients.

Eruga peluda del suro (*Lymantria dispar*)

Aquest mes, les erugues ja comencen a crisalidar i, segons la climatologia de finals de juliol, ja se'n poden veure les primeres papallones, les quals aniran emergint fins al mes de setembre. És una plaga que compta amb diversos depredadors, que normalment són suficients per controlar-la de manera natural.

Control químic: no són aconsellables les accions de lluita química, però, en el cas que hi hagi un atac greu, convé dirigir la lluita contra les erugues en primers estadis amb insecticides selectius.

Eruga de *L. dispar*

BOIX

Papallona del boix (*Cydalima perspectalis*)

Aquesta espècie exòtica procedent de l'est d'Àsia va arribar a Catalunya l'any 2014. A causa de la seva capacitat invasora, s'està estenent amb rapidesa pel nostre territori i afecta les boixedes (*Buxus sempervirens*) tant naturals com de zones enjardinades. El nombre de generacions d'adults en un any varia segons factors geogràfics, climatològics i de la disponibilitat d'aliment. En tot cas, pel que s'ha observat fins ara a Catalunya, els primers adults volen els mesos de maig a juny i, en una segona i tercera generació seguides, d'agost a octubre. En nombre d'individus, aquesta segona generació és molt més nombrosa que la primera.

Les erugues s'alimenten de les fulles del boix i poden arribar a defoliar-lo totalment. En atacs severos, fins i tot s'alimenten de l'escorça. Quan no troben prou aliment, teixeixen uns fils de seda per traslladar-se a altres plantes.

Durant el mes de juliol, es poden observar tant erugues procedents de la primera generació alimentant-se de fulles com les papallones.

Pel que fa als mètodes de control, tot i que en jardineria es poden aplicar diferents mètodes (p. ex., aplicar productes fitosanitaris), a escala forestal el tractament resulta molt complex. El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural avalua anualment el grau d'afectació d'aquesta plaga arreu de Catalunya, estableix punts de seguiment amb trampes de feromones i duu a terme actuacions pilot, alhora que en coordina la informació i promou la recerca aplicada.

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per tal de comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registro de Productos Fitosanitarios, del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació \(MAPA\)](http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris).

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:
<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

Servei de Sanitat Vegetal:

- Laboratori d'Agricultura i Sanitat Vegetal: 973 305 477
- Serveis Centrals: 934 092 090 ssv.dar@gencat.cat
- Serveis Territorials a Barcelona: 934 092 090 ssv.b.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Girona: 972 454 310 ssv.g.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Lleida: 973 236 412 ssv.ll.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Tarragona: 977 250 421 ssv.t.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre: 977 500 174 ssv.te.daam@gencat.cat

e Gestió Forestal: 935 674 200 sanitatforestal.daam@gencat.cat

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>